

Nacionalni registar izvora zagađivanja

Nacionalni registar izvora zagađivanja (NRIZ) je skup sistematizovanih informacija i podataka o izvorima zagađivanja medijuma životne sredine, odnosno, predstavlja registar svih ljudskih aktivnosti koje mogu da imaju negativan uticaj na kvalitet životne sredine na nekom prostoru.

NRIZ je informacioni podsistem Informacionog sistema životne sredine Republike Srbije, koji se u skladu sa Zakonom o ministarstvima i Zakonom o zaštiti životne sredine vodi u Agenciji za zaštitu životne sredine.

Osnovna funkcija NRIZ-a je prikupljanje i obrada podataka i vođenje i ažuriranje niza baza podataka vezanih za industrijsko i komunalno zagađivanje. NRIZ je ustanovljen da bi zadovoljio rastuće potrebe državnih organa, ali i šire zajednice, za informacijama o izvorima i količinama zagađujućih materija emitovanih životnu sredinu.

Primarni cilj uspostavljanja i vođenja ovakvog registra je sistematsko praćenje ljudskih aktivnosti koje mogu da imaju negativan uticaj na životnu sredinu. Uspostavljanje jedinstvenog, integrisanog, nacionalnog registra ima za cilj unapređenje dostupnosti informacija:

1. državnim organima pri donošenju strateških planova od značaja za zemlju
2. zainteresovanoj javnosti, čime se značajno olakšava njeno učešće u odlučivanju o pitanjima vezanim za životnu sredinu.

Ciljevi uspostavljanja NRIZ-a proizilaze iz potrebe za kvalitetnim i pravovremenim informacijama o zagađivanju životne sredine iz preduzeća koja emituju zagađujuće materije u životnu sredinu kao neophodnom preduslovu za uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistema zaštite životne sredine. To su:

- Identifikacija izvora pojedinih zagađujućih materija;
- Identifikacija geografskih područja od interesa;
- Smanjivanje zagađenja iz industrijskih postrojenja i drugih izvora na najmanju meru;
- Utvrđivanje količina i praćenje trendova emisija specifičnih zagađujućih materija radi sniženja nivoa rizika od njihovog negativnog dejstva;
- Unapređenje dostupnosti informacija javnosti, kao i njeno uključivanje u proces odlučivanja o pitanjima životne sredine:

Primenom NRIZ-a obezbeđuje se važan mehanizam za povećanje odgovornosti preduzeća o pitanjima vezanim za zaštitu životne sredine.

NRIZ predstavlja veoma važan mehanizam za donošenje odluka na svim nivoima vlasti čije uspostavljanje ima veliki značaj u smanjenju zagađenja životne sredine. On, pre svega, omogućuje preduzećima ispunjavanje većine zahteva zakonske regulative. Pored toga, analizom prikupljenih podataka može se pokazati da emisije nisu samo problem zagađivanja životne sredine, nego i značajan izvor izgubljenih finansijskih sredstava, ali i podstrek za razmenu znanja i primenu različitih organizacionih, tehničko tehnoloških i drugih rešenja u cilju sniženja nivoa uticaja na životnu sredinu. NRIZ je i značajna osnova za programe prevencije zagađenja u industriji.

NRIZ omogućuje državnim organima da utvrde emisije i prenos zagađujućih materija u Srbiji, prate napredak u prevenciji zagađenja i na osnovu toga, sprovode politiku, identifikuju prioritete i sprovode potrebne aktivnosti u cilju integralne zaštite životne sredine.

Složenost ovog registra se ogleda u broju i vrstama tematskih celina koje su obuhvaćene, brojem operatera koji imaju obavezu dostavljanja podataka.

Obuhvata niz tematskih celina:

1. PRTR – Pollution Release and Transfer Register;
2. Emisije zagađujućih materija u vazduh;
3. Emisija zagađujućih materija u vode;
4. Upravljanje otpadom;
5. Ambalaža i ambalažni otpad;
6. Proizvodi koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada;